UNIVERSITEIT GENT

Studiefiche

Vanaf academiejaar 2026-2027

Vakdidactiek Duits (H002615)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 9.0 **Studietijd 270 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

J (Jaar) Duits, Nederlands Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Biebuyck, Benjamin	LW07	Verantwoordelijk lesgever
Anaf, Griet	LW07	Medewerker
Zwaenepoel, Tom	LW07	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027	**stptn**	**aanbodsessie**
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting taal- en letterkunde)	9	J
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	9	J
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting taal- en letterkunde)	9	J
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	9	J
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	9	J

Onderwijstalen

Duits, Nederlands

Trefwoorden

Vakdidactiek, Duits als vreemde taal, leerplannen en leerplandoelstellingen, didactische principes, lesvoorbereiding en ontwikkeling van leermateriaal, lesopbouw, interactievormen (in verschillende groepsgrootten), competentiegerichte werkvormen, receptieve en productieve vaardigheden, microteaching, handboeken, klasmanagement, vaktijdschriften, diversiteit.

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster.
Bij de start van het academiejaar volgen studenten 3 hoorcolleges waarin de focus ligt op theoretische concepten en taaldidactische kaders. Deze kaders worden vervolgens in de vakdidactieken toegepast binnen het vakgebied. In geval van spreiding (bv. geïntegreerd traject eduma) volgen studenten deze drie sessies bij de start van de eerste vakdidactiek.

Inhoud

Het opleidingsonderdeel bestaat uit twee onderdelen: een **instructiegedeelte** waarin theoretische inhouden worden verwerkt, en een praktisch **oefengedeelte** waarin de studenten met de verworven leerstof zelf aan de slag gaan en gezamenlijk reflecteren over hun praktijkervaringen.
Het instructiegedeelte kan zowel op campus als in (asynchroon) digitaal formaat aangeboden worden. De studenten worden tijdig over de concrete planning geïnformeerd. Sommige modules worden over de taaldidactieken heen gebruikt (o. a. lesvoorbereiding).
Algemene sessies taaldidactiek: studenten volgen 3 hoorcolleges met focus op theoretische concepten en taaldidactische kaders. Deze kaders worden vervolgens in de vakdidactieken toegepast binnen het vakgebied. In geval van spreiding (bv.

Geïntegreerd traject eduma) volgen studenten de drie sessies samen met de eerste vakdidactiek.
In de instructiemomenten worden volgende onderwerpen behandeld, telkens betrokken op de les Duits:

- de specifieke uitdagingen van de vreemdetaalverwerving
- leerplannen en leerplandoelstellingen Duits in de diverse netten en onderwijsvormen
- de receptieve en productieve vaardigheden in de lessen Duits (lezen, luisteren, schrijven, spreken, een gesprek voeren)
- handboeken
- ontwikkeling van leermateriaal
- een evenwichtige lesopbouw, activerende werkvormen, klasmanagement
- klastaal
- leermethoden
- binnendifferentiatie
- ICT/Afstandsleren/Bookwidgets/Smartschool
- Evaluatievormen
- Omgaan met sociaal-economisch-culturele en andere diversiteiten
- thematische reeksen (literatuur, geschiedenis, Landeskunde)
- projecten (samenwerkend leren, vakverbindend leren)
- onderzoeksvaardigheden
- opstart van de loopbaan als leerkracht

Als de omstandigheden het toelaten, organiseren we in het kader van dit vak in de eerste helft van het jaar een excursie naar Bonn (bezoek aan de Deutsche Welle, het Beethovengymnasium, het Haus der Geschichte). Meer details hierover in de eerste les.
Bij de oefenmomenten gaan de studenten zelf aan de slag, geven ze elkaar feedback en krijgen ze feedback van het vakdidactisch team. In dit leertraject maken we ook ruimte voor intervisie en gezamenlijke bespreking van stage-ervaringen.

Begincompetenties

Van studenten wordt verwacht voldoende domeinspecifieke kennis (bijv. bacheloropleiding taal- en letterkunde Duits of toegepaste taalkunde Duits) verworven te hebben vooraleer het opleidingsonderdeel aan te vatten. De toegangsvereisten tot de vakdidactieken zijn gereglementeerd. Meer informatie hierover kan geraadpleegd worden opwww.ugent.be/educatievemaster.

Aangezien aanwezigheid in de lessen verplicht is kan dit opleidingsonderdeel vanaf lesweek 3 niet meer opgenomen worden in het curriculum.

Het is omwille van inhoudelijke afstemming aangewezen om deze vakdidactiek gelijktijdig op te nemen met Stage Duits (HO02615). Enkel voor studenten die zich voor dit vak herinschrijven en de Stage met succes hebben afgewerkt, wordt een uitzondering gemaakt.

Eindcompetenties

1 De studenten kunnen een goed opgebouwde, gestructureerde en inhoudelijk sterke lesvoorbereiding opstellen, met aandacht voor het leerplan en de voorkennis van de leerlingen.
2 De studenten kunnen leerinhouden omzetten in gepaste, gevarieerde, efficiënte, activerende en relevante didactische werkvormen.
3 De studenten kunnen alle vaardigheden (lezen, spreken, schrijven, luisteren, deelnemen aan een gesprek) aan bod laten komen; ze presenteren een evenwicht tussen de vaardigheden enerzijds en de kennis anderzijds (vooral tijdens het behandelen van grammatica).
4 De studenten kunnen de leerstof in een duidelijke taal en in een aangepast tempo doorgeven aan de leerlingen en kunnen rekening houden met de eigenheid van en de interne diversiteit binnen de doelgroep.
5 De studenten kunnen zowel media als middelen voor klasmanagement correct selecteren, gebruiken en implementeren in hun lespraktijk.
6 De studenten kunnen op efficiënte wijze ingaan op fouten die leerlingen tijdens de les maken met betrekking tot inhoud, woordenschat, grammatica en uitspraak.

7 De studenten kunnen tijdens een lesmoment een vooropgesteld leerdoel bereiken, met aandacht voor de introductiefase en de evaluatiemomenten en met specifieke aandacht voor het tempo en de duur van een les.
8 De studenten kunnen constructief omgaan met kritiek (feedback) en aanbevelingen van de mentor en de stagebegeleider.
9 De studenten weten de directe leeromgeving en de interesses van de leerlingen en de klas te activeren en te versterken rekening houdend met de specifieke zwaartepunten van de school of de scholengemeenschap.
10 De studenten beschikken over de vaardigheid om op basis van hun eigen wetenschappelijke achtergrond de onderzoeksvaardigheden van leerlingen aan te zwengelen.
11 De studenten kunnen vakliteratuur kritisch benaderen en op basis van praktijkonderzoek concluderen welke methodes en didactische werkvormen het meest geschikt zijn voor het bereiken van specifieke lesdoelstellingen.
12 De studenten kunnen op aangepaste en gedifferentieerde manier taalvaardigheid evalueren aan de hand van formatieve en summatieve evaluatievormen; ze kunnen de eigen prestaties en die van de medestudenten op een gereflecteerde en constructieve wijze evalueren.
13 De studenten zijn in staat een open interculturele communicatie na te streven in een diverse groep, zowel als leerkracht met de leerders, als tussen de leerders onderling, als tussen de leerders en Duitstalige moedertaalsprekers.
14 Studenten hebben inzicht in theoretische aspecten van taalverwerving en taaldidactiek en vertalen dit inzicht naar de lespraktijk

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Het jaaplan omvat 18 sessies, exclusief de 3 hoorcolleges. Alle lessen verlopen interactief en vereisen actieve inbreng van de deelnemers. Wie niet aanwezig kan zijn, maakt een vervangopdracht.
Voor het gedeelte theorie worden interactieve werkcolleges gehanteerd. Voor het gedeelte oefeningen worden volgende didactische werkvormen gehanteerd: werkseminaries, taakgerichte werkvormen, rollenspel.
Voor de student-leraren in een LIO-baan: LIO-richtlijnen zijn terug te vinden in de LIO-handleiding. Er wordt voorzien in een aantal contactmomenten, intervisie en begeleidingsmomenten.
Alle deelnemers bereiden overeenkomstig de instructies een les voor, die ze als microteaching (20 minuten) naar voren brengen en die in een van de sessies besproken wordt. In het tweede semester presenteren de deelnemers een tweede microteaching (andermaal 20 minuten), waarin ze speciale aandacht besteden aan de inbedding van de les in een lessenreeks (met aandacht voor literatuur, geschiedenis of Landeskunde) en aan onderzoeksvaardigheden. Op het eind van het tweede semester presenteren de deelnemers in groepjes van drie een vakverbindend project (15 minuten).
Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GenAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt. Van studenten wordt verwacht dat ze het leerpad over GenAI voor studenten afwerken, tenzij ze dit al voor een ander vak hebben gedaan.
Op eenvoudig verzoek worden lesopnames gemaakt en tot het eind van de tweede zittijd ter beschikking gesteld.

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: DaF Unterrichten. Basiswissen Didaktik Deutsch als Fremd- und Zweitsprache
Richtprijs: € 22
Optioneel: nee
Taal : Andere

Auteur : Brinitzer, Michaela et al.
ISBN : 978-3-12675-308-1
Aantal pagina's : 200
Oudst bruikbare editie : 2e
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Ja
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : af en toe
Bijkomende info: Dit handboek wordt bij alle vakken in de leerlijn Vakdidactiek Duits gebruikt (dus ook: Initiatie Vakdidactiek Duits, Vakdidactiek A: Duits en Vakdidactiek B: Duits)

Referenties

DaF unterrichten. Basiswissen Didaktik Deutsch als Fremd- und Zweitsprache (2013), H-J Hantschel, M. Brinitzer, S. Kroemer, Klett Verlag
Goethe Institut, Deutsch lehren, http: //www.goethe.de/lhr/mat/deindex.htm
E. Kwakernaak: *Didactiek van het vreemdetalenonderwijs.* Bussum 2009
Heidi Rösch: *Deutsch als Zweit- und Fremdsprache.* Berlin: Akademie Verlag, 2011
Swantje Ehlers: *Literaturdidaktik: eine Einführung.* Stuttgart: Reclam, 2016
Ursula Bertels, Claudia Bußmann: *Handbuch Interkulturelle Didaktik.* Münster: Waxmann, 2020
Handbuch Transdisziplinäre Didkaktik. Ed. Tobias Schmohl, Thorsten Philipp. Bielefeld: Transkript, 2021
Neue Perspektiven einer kulturwissenschaftlich orientierten Literaturdidaktik. Ed. Sigrid Thielking, Miriam Esau, Michael Hofmann. Würzburg: Königshausen & Neumann, 2023
Wolfgang Gehring: *Fremdsprache Deutsche (DaF/DaZ) unterrichten.* Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt, 2023
Handboekenreeksen: *Alles im Griff, Alles klar, Spitze*

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Studiebegeleiding gebeurt door de onderwijsbegeleider en praktijkassistent.
- Interactieve ondersteuning via digitale leeromgeving

Feedback verloopt per mail, tijdens het spreekuur of op afspraak (op campus of online).

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Permanente evaluatie op basis van opdrachten, medewerking en attitudes. Daarom is aanwezigheid verplicht. Wie niet aanwezig kan zijn, maakt een vervangtaak.
Een tweede examenkans is mogelijk. Er moet wel rekening mee gehouden worden dat sommige oefeningen of practica niet gecompenseerd kunnen worden door een vervangopdracht.
Het gebruik van elk generatief AI-systeem bij het schriftelijk examen is expliciet verboden en kan aanleiding geven tot een examentuchtprocedure.

Eindscoreberekening

- Micro-teachings en groepspresentatie: 45%
- participatie: 15%
- schriftelijk en mondeling examen: 40%

Wanneer men niet deelneemt aan één of meer onderdelen van de evaluatie kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore een cijfer van 10 of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot

het hoogste niet-delibereerbare cijfer (hoogstens 9/20).

Faciliteiten voor werkstudenten

Te bepalen in overleg met de verantwoordelijk lesgever.